



NijkampConsult

# AVG in het IKC: privacy

Landelijke IKC-dag 19-9-2019

Harry Nijkamp



## Belang privacy



- Fundamenteel mensenrecht/grondrecht (beschermd door Europese verdragen/grondwet)
- Bescherming persoonlijke levenssfeer:
- **Artikel 10 Grondwet:**  
‘Ieder heeft, behoudens bij of krachtens de wet te stellen beperkingen, recht op eerbiediging van zijn persoonlijke levenssfeer.’
- 25 mei 2018: Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG)
- 16 mei 2018: Uitvoeringswet AVG



# Gegevensuitwisseling binnen Kindcentrum

- Praktijkervaringen:
  - Hoe wisselt u persoonsgegevens uit tussen kinderopvang en onderwijs?
  - Welke vragen hebt u hierbij?
  - Tegen welke problemen loopt u op?





# Verschillende situaties

- Kinderopvang 0 – 4 jaar (dagopvang)
- Buitenschoolse opvang (voor- en naschools)
- Tussenschoolse opvang
  
- Info van kinderopvang ----) school (4 jaar)
- Info van school ----) BSO (4-12 jaar)
- Info van kinderopvang -----) BSO (4 jaar)
  
- **Wie is verwerkingsverantwoordelijke?**
  - Wet op kinderopvang: kinderdagverblijf voor dagopvang en BSO (niet tussenschoolse opvang)
  - TSO: bevoegd gezag (schoolbestuur) verwerkingsverantwoordelijke tenzij uitbesteed
  - Bestuurlijke fusie kinderopvang en onderwijs: 1 rechtspersoon
  - Personele unie kinderopvang en onderwijs: 2 rechtspersonen



# Grondslagen verwerking persoonsgegevens

- Uitwisselen van persoonsgegevens is onderdeel van verwerken van persoonsgegevens
- Doel verwerking
  - alleen persoonsgegevens verwerken voor welbepaald, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigd doel
- Grondslagen voor verwerken persoonsgegevens:
  - Voldoen aan wettelijke verplichting
  - Vervulling taak van algemeen belang
  - Gerechtvaardigd belang verwerkingsverantwoordelijke of derde
  - Vitaal belang betrokkene
  - Toestemming van de betrokkene
  - Uitvoering van overeenkomst met betrokkene
    - (artikel 1.52 WKO: schriftelijke overeenkomst met ouders)
- Andere verplichtingen: informatieplicht, inzagerecht, beveiligingsplicht, meldingsplicht, bewaartermijn



## Wettelijke grondslag

- School -----) BSO
  - School moet “de praktische informatie die nodig is voor de opvang van kinderen door die kinderopvang” (artikel 45 lid 3 WPO)
- Kinderopvang -----) school (artikel 167 WPO over VVE)
  - Kinderopvang verwerkt persoonsgegevens met doel bevordering goede doorstroom naar basisonderwijs
  - Gevolgde programma van voorschoolse educatie
  - Duur van het gevolgde programma
  - Kinderopvang moet afspraken maken met basisscholen binnen gemeenten over wijze van gegevenslevering
- **Niet geregeld: welke persoonsgegevens over kind worden uitgewisseld.**



# Wettelijke grondslag

- **Artikel 3 Besluit kwaliteit kinderopvang (lid 2 onder b sub 1):**
- Pedagogisch beleidsplan bevat in elk geval ook:
  - Beschrijving hoe **met toestemming van ouders** de ontwikkeling van het kind wordt overgedragen aan
    - Overgang naar school: de school
    - Overgang naar BSO: de BSO.
- Regelen toestemming ouders:
  - In overeenkomst bij aanmelding
    - Af te raden! (**toestemming moet vrijelijk, ondubbelzinnig, geïnformeerd en specifiek zijn!**)
  - In overdrachtsformulier/dossier bij overgang
  - In pedagogisch beleidsplan beschrijven werkwijze: **CHECK pedagogisch beleidsplan!**
    - Ouders dragen over/instelling draagt over/warme of koude overdracht etc.
    - Evt gemeentelijke afspraken over uitwisseling (VVE) vermelden



# Principes bij verwerking persoonsgegevens

**OPGELET!**

- Bij verwerken letten op:
  - Welke grondslag
  - Is er een vooraf bepaald doel
  - Gebruik persoonsgegevens alleen voor dat doel (doelbinding)
  - Dataminimalisatie (niet meer dan nodig)
    - 'Need to know' en niet 'nice to know'
  - Transparantie (recht op informatie, correctie, wissen etc.)





# Welke persoonsgegevens mogen worden uitgewisseld?



- Stellingen: EENS of ONEENS?
  - Kinderopvang meldt in overdrachtsformulier dat sprake is van complexe thuissituatie, gezinsondersteuning is ingeschakeld, en vader is in therapie voor alcoholverslaving
  - In overdrachtsformulier staat dat kinderopvang een jaar geleden vanwege vermoeden kindermishandeling een melding bij Veilig Thuis heeft gedaan. Ouders weten hiervan maar ontkennen mishandeling.



# Welke informatie heeft basisschool nodig?

- Wat vraagt dit kind van ons?
- Wat is goede pedagogische/didactische aanpak?
- Welke benadering, hulp en begeleiding is nodig?
- Zijn er specifieke medische zaken die relevant zijn?
  - (allergie, kinderziekten etc.)
- **Passend onderwijs**: is extra ondersteuning nodig?
  - Welke aanvullende informatie is beschikbaar?
  
- Informatie uit kindvolgsysteem moet hierop goede antwoorden geven + gesprek PW-er, school, ouders



# Welke persoonsgegevens worden uitgewisseld in praktijk?

- Naw-gegevens, gezinssamenstelling, ouderlijk gezag
- Sociaal-emotionele ontwikkeling
- Redzaamheid
- Speel/werkgedrag
- Algemeen cognitief/verstandelijke ontwikkeling
- Taal- en spraakontwikkeling
- Voorbereidend rekenontwikkeling
- Motorische ontwikkeling
- **Gezondheid** (bv ziekenhuisopname, dyslexie, handicap/beperking) **PROBLEEM**
  - Kindgerichte zorg
  - Gezinsgerichte zorg



# Wat mag wel en wat mag niet overgedragen worden?

- Hanteer hierbij principes:
  - Voor welk doel? (doorgaande leerlijn, 1 pedagogisch curriculum)
  - Welke grondslag (toestemming)
  - Is het nodig voor de school? (doel)
  - Kan het met minder of anders? (dataminimalisatie)
    - **Verlagen oudergesprekken? Onderzoeksrapporten orthopedagoog?**
    - Bv buitenkantinformatie: wel DAT en niet WAT

Vraag: Wat te doen als ouders bepaalde cruciale informatie niet willen overdragen?



## Bijzondere persoonsgegevens

- Bijzondere gegevens zijn o.a. gegevens over **gezondheid** van betrokkene (kind).
- Is verboden, tenzij de instelling beschikt over een wettelijke grondslag
- Geregeld voor scholen in Uitvoeringswet AVG:
- “indien dit met het oog op de speciale begeleiding van leerlingen of het treffen van bijzondere voorzieningen in verband met hun gezondheidstoestand noodzakelijk is”
- Voor kinderopvang niet geregeld.
- Naast toestemming ouders is ook wettelijke grondslag nodig om gezondheidsgegevens van kinderen te verwerken! Ministerie SZW aan zet om gat te repareren.



# Uitwisseling persoonsgegevens tussen kinderopvang en onderwijs

- Papieren of digitaal educatief dossier?
  - Overdrachtsformulier
  - Digitaal kindvolgsysteem (0-7 jaar)
  - Wie mag of moet dossier inzien?
    - AVG: alleen professionals die direct bij kind zijn betrokken + betrokkene (ouders zijn wettelijk vertegenwoordiger van kind)
  - Overleg met ouders over welke gegevens wel/niet overgedragen worden
- Situaties (Onderzoek Sardes/Regioplan 2017):
  - Geen overdracht
  - Overdracht gegevens aan ouders
  - Overdracht gegevens aan school met toestemming ouders
  - Warme overdracht (kinderopvang, school, ouders: overdrachtsgesprek)



# Beveiliging persoonsgegevens

- Instelling moet “passende veiligheidsmaatregelen” nemen
  - Beveiliging digitale systemen (hackerproof)
  - Toegang tot persoonsgegevens beperken
- Bij uitwisseling:
  - Geen uitwisseling per mail zonder beveiliging!
    - Wachtwoorden, **2 factor authenticatie**
  - Bij digitale kindsystemen: welke personen binnen de organisatie krijgen toegang?
- Bewaren na afscheid kinderopvang: 2 jaar (daarna vernietigen)



# Regierol gemeenten

- **Gemeenten hebben regierol bij VVE-doelgroep (artikel 167 WPO)**
  - Jaarlijks overleg met schoolbesturen en kindercentra
  - Afspraken over organisatie doorlopende leerlijn naar voorschoolse en vroegschoolse educatie
  - Afspraken over wijze van uitwisseling persoonsgegevens past hierin
  - Bv standaardisering van overdrachtsformulieren en wijze van levering persoonsgegevens (via instelling of via ouders, papier/digitaal)
  - Ketenbenadering: consultatiebureau – kinderopvang – onderwijs





# Aanmelding school ivm zorgplicht passend onderwijs

- Zorgplicht bij vermoeden leerling met extra ondersteuningsbehoefte
- Aanmelding moet schriftelijk gebeuren
- Zorgplicht is onderzoekplicht schoolbestuur
- Hoe komt schoolbestuur aan informatie?



# Eerste Aanmelding school en zorgplicht

- Informatiebronnen voor onderzoeksplicht/zorgplicht:
  - Ouders
  - Overdrachtsformulier/dossier Kinderopvang/medisch kinderdagverblijf
  - 'Warme overdracht' voorschools
  - Externen (alleen via toestemming ouders)



## Aanmelding school zorgplicht: info ouders

- Wat als ouders weigeren medische info te verstrekken?
  - Is info nodig om tot passend aanbod te komen?
    - Noodzakelijk? Voor welk doel?
    - Gerichte toestemming vragen, niet generiek!
  - Handelingsgerichte diagnostiek (niet langer slagboom diagnostiek)
    - Selectieve info: bv alleen handelingsgerichte adviezen van psycholoog/psychiater
  - School moet het doen met info die wel beschikbaar is
  - Is er een match tussen:
    - Ondersteuningsbehoefte leerling
    - Ondersteuningsaanbod school (+ SWV)



# Aanmelding school zorgplicht: onvoldoende info

- Onvoldoende informatie bij aanmelding:
  - Ouders in gelegenheid stellen aanmelding aan te vullen met extra info
  - Daarna:
    - Besluiten of er voldoende info beschikbaar is.
    - Zo ja:
      - besluit tot toelating (OPP binnen 6 weken)
      - Besluit tot weigering toelating (met passend aanbod, kan tlv inhouden speciaal onderwijs)
    - Zo nee:
      - Besluit tot toelating met basisondersteuning OF
      - Besluiten om aanmelding niet in behandeling te nemen
      - Ouders hierover informeren (zie bv artikel 63 lid 4 WPO)



# Aanmelding kindcentrum: ouderlijk gezag

- Wie moet tekenen aanmeldingsformulier?
- Ouders met ouderlijk gezag
  - Ouders op 1 adres, 1 ouder mag tekenen (met instemming van andere ouder) (verklaart op aanmeldingsformulier dat andere ouder hiermee instemt)
  - 1 ouder met ouderlijk gezag: laten verklaren op aanmeldingsformulier dat ouder alleen ouderlijk gezag heeft
  - Raadpleeg als kindcentrum evt het GEZAGSREGISTER bij rechtbank!!
  - Altijd opnemen: “naar waarheid ingevuld”.
- Gescheiden ouders (beide houden ouderlijk gezag)
  - Zo mogelijk beide ouders laten tekenen.
  - Als 1 ouder tekent, dan laten verklaren dat andere ouder hiermee instemt
  - Bij twijfel: beide ouders laten tekenen (dubbele toestemming)
  - Ook hier: raadpleeg evt het GEZAGSREGISTER bij rechtbank!!
  - Altijd opnemen: “naar waarheid ingevuld”



## Gezagskwesties

- OTS/toeziend voogd/gezinsvoogd vervangt ouderlijk gezag niet (kan wel dwingende aanwijzing geven)
- Pleegouder/verzorger vervangt evenmin ouderlijk gezag (tenzij pleegouder de voogd is)
- Voogd vervangt ouderlijk gezag (ouders zijn overleden of uit ouderlijk gezag ontzet)
- Ouder zonder gezag:
  - Geen beslissingsbevoegdheid over bv aanmelding, keuze school etc.
  - Wel recht op informatie van de school



# SLOT

- Stel u zelf de volgende privacy-vragen:
- Voor welk doel registreer ik dit?
- Is het noodzakelijk?
- Is er een grondslag?
- Wordt het transparant vastgelegd?
- Wie heeft toegang?
- Met wie deel ik dit?
- Hoe deel ik dit (beveiligd)?
- Weten ouders wat wij vastleggen en waarom?



- Nijkamp Consult b.v.
- Mr drs Harry Nijkamp
- E: [info@nijkampconsult.nl](mailto:info@nijkampconsult.nl)
- M: 06-55262212